Της Αρχ/κα Αικατερίνης Κίκη

Παγκόσμια Ημέρα Μνήμης για τα Θύματα Τροχαίων Ατυχημάτων

«...Αυτό δεν πρέπει να συμβεί ποτέ ξανά...», είχε γράψει ο Ιατροδικαστής, όταν το 1896 στην Αγγλία, καταγράφηκε ο πρώτος θάνατος από τροχαίο ατύχημα. Κυριακή, 4 Μαρτίου 1907 ώρα 11.30 το πρωί... Το πρώτο τροχαίο θανατηφόρο δυστύχημα στην Ελλάδα συμβαίνει στην Αθήνα, με θύμα μια 25χρονη μητέρα δύο παιδιών, η οποία παρασύρθηκε από δύο αυτοκίνητα -από τα επτά συνολικά που κυκλοφορούσαν τότε στην Αθήνα-, στην προσπάθειά της να διασχίσει τη Λεωφόρου Συγγρού. Την επομένη μέρα οι εφημερίδες έγραψαν: *«Επτά αυτοκίνητα κυκλοφορούν και θρηνούμε θύματα. Φανταστείτε τι θα συνέβαινε αν γίνονταν εβδομήντα...»*.

Το 2005, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας και ο ΟΗΕ αναγνώρισαν την ημέρα μνήμης θυμάτων των τροχαίων, ενώ το 2011 αναγνωρίστηκε και από την Ελληνική Κυβέρνηση. Η τρίτη Κυριακή του Νοεμβρίου είναι αφιερωμένη στη μνήμη των ανθρώπων που έχασαν τη ζωή τους σε τροχαίο δυστύχημα. Κάθε χρόνο σχεδόν 1,3 εκατομμύρια άνθρωποι παγκοσμίως πεθαίνουν εξαιτίας των τροχαίων ατυχημάτων και περισσότεροι από 50 εκατομμύρια τραυματίζονται. Αυτό τοποθετεί το θάνατο από τροχαίο ατύχημα στην 9η θέση στη λίστα των κορυφαίων αιτιών θανάτου, σύμφωνα με την τελευταία Παγκόσμια Έκθεση για την Οδική Ασφάλεια από την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας. Ένα συγκλονιστικό 31% επί του συνόλου των θανάτων από τροχαία ατυχήματα παγκοσμίως είναι έφηβοι και νέοι ενήλικες. Αυτό μεταφράζεται σε περισσότερες από 400.000 ζωές που χάνονται ετησίως, ένας αριθμός που υπερβαίνει τους θανάτους των νέων που προκαλούνται από ασθένειες, χρήση ναρκωτικών, αυτοκτονία, βία ή άλλα γεγονότα.

Η Ημέρα αυτή για την Ελλάδα έχει ιδιαίτερη σημασία, αφού σήμερα, η Χώρα μας κατέχει μια θλιβερή πρωτιά ανάμεσα στις Χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτή, του υψηλότερου ποσοστού σε θανάτους από τροχαία δυστυχήματα. Αν σε αυτό, συνυπολογιστεί ότι ένα μεγάλο μέρος των θυμάτων είναι ηλικίας από 17 έως 35 ετών, αντιλαμβανόμαστε ότι τα τροχαία δυστυχήματα αποτελούν μάστιγα, η αντιμετώπιση της οποίας δεν μπορεί να επιτευχθεί μόνο με αστυνομικά μέτρα.

Μετράμε νούμερα και στατιστικές, κανείς όμως δεν μπορεί να μετρήσει τον πόνο, τη δυστυχία, την καταστροφή πίσω από αυτούς τους αριθμούς. Πίσω από τους αριθμούς υπάρχουν πρόσωπα, άνθρωποι που δεν πραγματοποίησαν τα όνειρά τους, που πίσω τους άφησαν μάνα, πατέρα, σύζυγο, παιδιά. Και μόνο όταν το δικό σου «ένα», γίνει ένας από αυτούς τους ψυχρούς αριθμούς στα στατιστικά στοιχεία και βλέπεις τη ζωή σου ξαφνικά να αλλάζει δραματικά, αφού βιώνεις την απώλεια και τις συνέπειες αυτής, μπορείς να συνειδητοποιήσεις την τραγικότητα του προβλήματος που υπάρχει.

Η θεώρηση αυτού του προβλήματος δεν έχει ανάγκη λοιπόν, από ειδικές γνώσεις, αλλά από τη συνειδητοποίηση της ανθρώπινης ζωής ως υπέρτατου αγαθού, καθιστώντας έτσι την οδική ασφάλεια ένα ιδιαίτερα σημαντικό παγκόσμιο ζήτημα.

Η Οδική ασφάλεια, σύμφωνα με τους ορισμούς του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, είναι η σωστή διαχείριση και χρησιμοποίηση του συνόλου των παραγόντων που μπορεί να προκαλέσουν ένα τροχαίο ατύχημα, οδός, χρήστης και όχημα. Όλοι οι παράγοντες πρέπει να αντιμετωπίζονται ταυτόχρονα και με συνδυασμένο σχεδιασμό, προκειμένου να είναι αποτελεσματική μια πολιτική πρόληψης και οδικής ασφάλειας.

Ο άνθρωπος κατέχει τον πρωτεύοντα ρόλο, ανάμεσα στους παράγοντες που επηρεάζουν την οδική ασφάλεια. Γι΄ αυτό άλλωστε το μεγαλύτερο ποσοστό των τροχαίων συγκρούσεων οφείλονται στον παράγοντα «άνθρωπο» και ειδικότερα στην οδηγική του παιδεία

και συμπεριφορά. Το τροχαίο δεν είναι η «κακιά ώρα» ή το «ατύχημα». Δεν είναι γραμμένο από τη μοίρα, αλλά ούτε είναι και ζήτημα τύχης. Τα περισσότερα ατυχήματα θα μπορούσαν να είχαν αποφευχθεί αν ο άνθρωπος τηρούσε επιμελώς τις διατάξεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, εφαρμόζοντας με συνέπεια τους κανόνες ασφαλούς οδήγησης.

Στη Χώρα μας επισπεύδον Υπουργείο για την Οδική Ασφάλεια είναι το Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων με ευθύνη του οποίου ανατέθηκε στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και καταρτίσθηκαν από αυτό τρία (3) Στρατηγικά Σχέδια Οδικής Ασφάλειας και συγκεκριμένα, ένα για τα έτη 2001-2005, ένα για τα έτη 2006-2010 και ένα για τα έτη 2011-2020. Στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, το οποίο εποπτεύει την Ελληνική Αστυνομία ανατέθηκε η ευθύνη υλοποίησης του προγράμματος «Επιτήρηση για την Οδική Ασφάλεια».

Κεντρικός Στόχος του 1ου Στρατηγικού Σχεδίου ήταν η μείωση κατά 20% του αριθμού των νεκρών στα οδικά ατυχήματα στην Ελλάδα, από το 2000 έως το 2005, ενώ η ανάπτυξη του 2ου Στρατηγικού Σχεδίου είχε ως στόχο του την επίτευξη του Ευρωπαϊκού Στόχου μείωσης των νεκρών σε ποσοστό 50% το έτος 2010 σε σχέση με τους νεκρούς του 2000, στόχος ο οποίος επιτεύχθηκε μερικώς, καθώς η μείωση των τροχαίων ατυχημάτων, πραγματοποιήθηκε σε ποσοστό 37,1% (1.281 νεκροί το έτος 2010 έναντι 2.037 νεκροί το 2000).

Στόχος του 3ου Στρατηγικού Σχεδίου Οδικής Ασφάλειας για τα έτη 2011-2020 είναι οι νεκροί στα οδικά ατυχήματα του έτους 2020, να είναι λιγότεροι από 640, ενώ καθορίζεται ενδιάμεσος στόχος για την πρώτη πενταετία οι νεκροί στα οδικά ατυχήματα το 2015 να είναι λιγότεροι από 880, στόχος ο οποίος υπερκαλύφθηκε σε πανελλαδικό επίπεδο.

Ειδικότερα, (για τα έτη 2011, 2012 και 2013), υπήρξε μείωση των νεκρών το 2011 έναντι του 2010 σε ποσοστό 14,8% (1.092 έναντι 1.281, δηλαδή σε απόλυτους αριθμούς 189 λιγότεροι), μείωση των νεκρών το 2012 έναντι του 2011 σε ποσοστό 10,6% (976 έναντι 1.092, δηλαδή σε απόλυτους αριθμούς 116 λιγότεροι) και μείωση των νεκρών το 2013 έναντι του 2012 σε ποσοστό 11,4% (865 έναντι 976, δηλαδή σε απόλυτους αριθμούς 111 λιγότεροι).

Ορισμένες από τις κύριες αιτίες πρόκλησης τροχαίων ατυχημάτων είναι η υπερβολική ταχύτητα, η οδήγηση σε κατάσταση μέθης, η παραβίαση προτεραιότητας, η απόσπαση της προσοχής του οδηγού, η κίνηση στο αντίθετο ρεύμα, η αντικανονική προσπέραση, το υπάρχον οδικό δίκτυο και η σήμανση των οδών καθώς και η μη χρήση ζώνης ασφαλείας και κράνους στα δίκυκλα.

Η καρδιά της μείωσης των ατυχημάτων είναι η ενημέρωση και η πρόληψη αυτών. Η Τροχαία είναι ένας σημαντικός τομέας ευθύνης της Ελληνικής Αστυνομίας. Έχει σχέση με την τροχαία κίνηση και ειδικότερα με τη λήψη των αναγκαίων μέτρων τόσο σε προληπτικό, όσο και σε κατασταλτικό επίπεδο για την ασφαλή κίνηση όλων των τροχοφόρων, καθώς και των πεζών. Οι αστυνομικοί που υπηρετούν στις Υπηρεσίες της Τροχαίας επιτελούν ένα έργο δύσκολο, επικίνδυνο, αλλά και κοινωνικό. Με πλήρη σεβασμό και εκτίμηση στον κάθε πολίτη χωριστά, το προσωπικό της Τροχαίας, το οποίο είναι εκπαιδευμένο και ειδικευμένο στον τροχονομικό έλεγχο, στη ρύθμιση της κυκλοφορίας, στην εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας με την κυκλοφορία πεζών και οχημάτων, καταβάλει καθημερινά σημαντικές προσπάθειες και συμβάλει στα μέγιστα για την πρόληψη του τροχαίου ατυχήματος και την επίτευξη της κυκλοφοριακής ασφάλειας.

Για την επίτευξη των τιθέμενων στόχων, οι Υπηρεσίες Τροχαίας προβαίνουν, μεταξύ άλλων, στις παρακάτω δράσεις:

- Εκπόνηση και εφαρμογή Σχεδίου Οδικής Ασφάλειας σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα, με επικαιροποιημένες στοχευμένες επιχειρησιακές δράσεις, για την πρόληψη και αποτροπή των οδικών τροχαίων ατυχημάτων.
- Εντοπισμός και χαρτογράφηση των επικίνδυνων σημείων τέλεσης τροχαίων ατυχημάτων.
- Αυστηρή εφαρμογή του Κ.Ο.Κ. με εντατικούς ελέγχους για βεβαίωση παραβάσεων και κυρίως των «επικίνδυνων παραβάσεων».

- Εντατικοποίηση ελέγχων, μεγάλης διάρκειας και κατάλληλα κατανεμημένων τοπικά και χρονικά, με τη χρησιμοποίηση νέων τεχνολογιών, καθώς και συμβατικών αυτοκινήτων ώστε να δημιουργείται κοινή πεποίθηση στους χρήστες των οδών και κυρίως στους οδηγούς, ότι η πιθανότητα να υποστούν, ανά πάσα στιγμή, έλεγχο της κυκλοφοριακής τους συμπεριφοράς, είναι μεγάλη.
- Συμμετοχή εκπροσώπων σε σχετικές Επιτροπές και Συμβούλια (Επιτροπή Αναθεώρησης του Κ.Ο.Κ. κ.λ.π.).

Επιπλέον, επιχειρείται η ευαισθητοποίηση των πολιτών σε θέματα οδικής ασφάλειας, με την ανάπτυξη των παρακάτω δραστηριοτήτων:

- Διαρκή ενημέρωση με στατιστικά στοιχεία, μέσω των ιστοσελίδων του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, όπου αναφέρονται τα οδικά ατυχήματα. Στην ίδια ιστοσελίδα υπάρχει χαρτογράφηση των επικίνδυνων σημείων για τροχαία ατυχήματα σε όλη τη Χώρα, συμβουλές και οδηγίες για ασφαλή οδήγηση, Δελτία Τύπου με τη δραστηριότητα και προσφορά των Υπηρεσιών Τροχαίας, καθώς και χρηστικές πληροφορίες για την κίνηση και κυκλοφορία στο οδικό δίκτυο.
- Διανομή φυλλαδίων με χρηστικές οδηγίες και συμβουλές για ασφαλή οδήγηση κατά τις μεγάλες εξόδους κατοίκων αστικών κέντρων προς την περιφέρεια.
- Διανομή φυλλαδίων με εικόνες και συμβουλές για τους μαθητές και γονείς κατά την έναρξη της σχολικής περιόδου.
- Συμμετοχή των Υπηρεσιών Τροχαίας σε προγράμματα που διοργανώνουν διάφοροι Φορείς ή Οργανώσεις, σε εκστρατείες ενημέρωσης για την ασφαλή οδήγηση και τη μη χρήση αλκοόλ κ.λπ.
- Συνεχείς συνεντεύξεις και δηλώσεις Διευθυντών ή Διοικητών Τροχαίας στα Μ.Μ.Ε., τοπικής ή πανελλαδικής εμβέλειας (ρεπορτάζ, δελτία ειδήσεων ή Δελτία Τύπου), όπου ενημερώνεται η κοινή γνώμη για θέματα τροχαίας.
- Διαλέξεις σε σχολεία και μεγάλες ομάδες πληθυσμού από έμπειρο προσωπικό τροχαίας με θέμα την κυκλοφοριακή αγωγή και τη δημιουργία ασφαλούς οδικού περιβάλλοντος.

- Διοργάνωση εκθέσεων τροχαίας, ημερίδων κ.λπ. από αστυνομικές Υπηρεσίες της Χώρας, όπου αναπτύσσονται και παρουσιάζονται τα αποτελέσματα δραστηριότητας της Τροχαίας στην τοπική κοινωνία, με σκοπό την ευαισθητοποίηση των πολιτών σε θέματα οδικής ασφάλειας για την αποτροπή τέλεσης επικίνδυνων παραβάσεων, που θεωρούνται ως μια από τις κύριες αιτίες των τροχαίων ατυχημάτων ή επιτείνουν τις συνέπειες αυτών.
- Συνέχιση της προβολής 4 κοινωνικών μηνυμάτων (για κράνος, ζώνη, μέθη, ΛΕΑ) από τηλεοπτικούς σταθμούς, πανελλαδικά, μετά από έγκριση από το ΕΡΣ.

Επιπλέον, από τη Διεύθυνση Τροχαίας Αστυνόμευσης του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας παρακολουθείται συνεχώς η δραστηριότητα των Περιφερειακών Υπηρεσιών, προκειμένου να συνεχισθεί η προσπάθεια περαιτέρω βελτίωσης των δεικτών και παραμέτρων της Οδικής Ασφάλειας. Στο πλαίσιο αυτό, εκδίδονται Διαταγές προς όλες τις Διευθύνσεις Αστυνομίας και Διευθύνσεις Τροχαίας, να προβαίνουν σε συγκριτική ανάλυση και χαρτογράφηση ανά μήνα των δεδομένων των τροχαίων ατυχημάτων ώστε ανάλογα με τα αποτελέσματα να προσαρμόζουν τα προγράμματα τροχονομικής αστυνόμευσης και ελέγχου στα πραγματικά σημεία και χρόνους, με έμφαση στις επικίνδυνες παραβάσεις.

Για το θέμα της διαπαιδαγώγησης και της ευαισθητοποίησης των ανηλίκων, μαθητών κ.λ.π., σε θέματα Οδικής Ασφάλειας, πέραν των διαλέξεων που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο στα σχολεία, από τη Διεύθυνση Τροχαίας Αστυνόμευσης του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας σχεδιάσθηκε πρόσφατα, πρόγραμμα προαγωγής κυκλοφοριακής αγωγής που απευθύνεται σε μαθητές δημοτικών σχολείων και που έχει ως σκοπό, μεταξύ άλλων, τον εμπλουτισμό της γνώσης και την κατανόηση των βασικών κανόνων οδικής κυκλοφορίας, μέσω της προβολής οπτικού υλικού, καθώς και τη διανομή εντύπων με κανόνες,

Θάνατοι από τροχαίο ατύχημα ανά 100.000 κατοίκους

Κατάταξη	Χώρα	Θάνατοι από τροχαίο ατύχημα ανά 100.000 κατοίκους	Κατάταξη	Χώρα	Θάνατοι από τροχαίο ατύχημα ανά 100.000 κατοίκους
1	Σουηδία	3,0	15	Σλοβενία	7,2
2	Ην. Βασίλειο	3,7	16	Κύπρος	7,6
3	Μάλτα	3,8	17	Τσεχία	7,6
4	Ολλανδία	3,9	18	Βέλγιο	8,1
5	Δανία	4,7	19	Ουγγαρία	9,1
6	Γερμανία	4,7	20	Σλοβακία	9,4
7	Ιρλανδία	4,7	21	Βουλγαρία	10,4
8	Φινλανδία	5,1	22	Κροατία	10,4
9	Αυστρία	5,3	23	Λετονία	10,8
10	Ισπανία	5,4	24	Λιθουανία	11,1
11	Λουξεμβούργο	6,3	25	Ρουμανία	11,1
12	Γαλλία	6,4	26	Πολωνία	11,8
13	Εσθονία	6,5	27	Πορτογαλία	11,8
14	Ιταλία	7,2	**28**	**Ελλάδα**	**12,2**

Πηγή: Allianz/ΠΟΥ

ασκήσεις και παιχνίδια για την καλύτερη εμπέδωση των κανόνων οδικής συμπεριφοράς. Παράλληλα, σχεδιάζεται και πρόγραμμα κυκλοφοριακής αγωγής, το οποίο θα απευθύνεται σε μαθητές Γυμνασίου. Η σωστή ενημέρωση και εκπαίδευση του κοινού και ιδιαίτερα των παιδιών είναι ένας τρόπος αντιμετώπισης των τροχαίων ατυχημάτων. Η απόκτηση κυκλοφοριακής αγωγής από τα σχολικά χρόνια είναι εθνική ανάγκη, ώστε να γίνει βίωμα η υπεύθυνη και σωστή κυκλοφοριακή συμπεριφορά.

Κάθε χρόνο πραγματοποιούνται στις περισσότερες πόλεις της χώρας μας, εκδηλώσεις κοινωνικής ευαισθητοποίησης σε θέματα οδικής ασφάλειας για την Ημέρα Μνήμης, δίνοντας ένα αισιόδοξο μήνυμα, ότι η συγκρότηση ενός πανελλαδικού κοινωνικού ρεύματος που θα απαιτήσει με μαζικούς όρους συγκεκριμένα μέτρα και πολιτικές για την οδική ασφάλεια είναι μια ρεαλιστική δυνατότητα ώστε να μπορέσουν να αποφευχθούν στο μέλλον τέτοιες απώλειες. Είναι λοιπόν απαραίτητο το θέμα της οδικής ασφάλειας να αποτελέσει προτεραιότητα για όλες τις κυβερνήσεις εφαρμόζοντας άμεσα μακροχρόνια προγράμματα εκπαίδευσης του πληθυσμού ώστε να βελτιωθούν εκείνοι οι φυσικοί παράγοντες οι οποίοι μπορούν να συμβάλλουν στην γένεση οδικών τροχαίων ατυχημάτων με αλλαγή πρωτίστως της οδηγικής συμπεριφοράς αλλά και καλύτερες υποδομές (δρόμοι, σήμανση, ποδηλατόδρομοι κ.λ.π.) που να δημιουργούν ασφαλείς συνθήκες μετακίνησης για οδηγούς και πεζούς.

Πηγές:
-ΚΟΚ
-Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας
-www.astynomia.gr (Ελληνική Αστυνομία)
-www.soste.gr (sos Τροχαία Εγκλήματα)
-www.chania.gr
-www.nextdeal.gr

Ευχαριστούμε τη Διεύθυνση Τροχαίας του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας για τη πολύτιμη βοήθειά της στην ολοκλήρωση του άρθρου.

Συγκριτικός πίνακας (από 1/1/2014 έως 6/11/2014)

Ατυχήματα	2014	2013	Διαφορά	Ποσοστό
Θανατηφόρα	642	690	-48	-7,0%
Σοβαρά	788	973	-185	-19,0%
Ελαφρά	8.638	8.701	-63	-0,7%
Σύνολο	**10.068**	**10.364**	**-296**	**-2,9%**

Παθόντες	2014	2013	Διαφορά	Ποσοστό
Νεκροί	685	748	-63	-8,4%
Βαριά τραυματίες	938	1.164	-226	-19,4%
Ελαφρά τραυματίες	11.442	11.648	-206	-1,8%
Σύνολο	**13.065**	**13.560**	**-495**	**-3,7%**